

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ: історичні та психологічні наслідки»

Жінкам-військовичкам непросто знайти себе в мирному житті. Хтось ціною надзусиль повертається до мирної професії, щоденних родинних клопотів, турбот про дім, а іншим не вдається повернутися до реального життя, починаються напади агресії, проблеми з алкоголем. Жінки у мирному житті нерідко наштовхуються на нерозуміння з боку суспільства, а то й оточуючих і рідних людей. Окремі із них занурюються в себе, а це один із проявів посттравматичного синдрому.

Прикро, але й досі значна частина жінок-військовослужбовців не отримують гідного визнання на державному рівні. Реальні потреби і проблеми жінок-військовичок залишаються поза увагою держави. Жінки не забезпечуються належним екіпіруванням, засобами гігієни та медичним обслуговуванням. Повсякденне життя військових майже не розглядається в медіа, проте повсякденне життя і є реальністю солдаток на війні. Поняття бути сміливою і захищати країну насправді складається з багатьох реальних дій і ситуацій, яким треба вчитися, з якими треба справлятися [5].

В сучасній українській армії перебуває 54 тисячі жінок, близько 25 тисяч із них – військовослужбовці. Прихід жінок у Збройні Сили України це нагальна вимога часу, це один із засобів посилення спротиву політиці «пугіна». Перебування жінок у ЗСУ сьогодні є виправданим та необхідним. Також українські жінки сьогодні займаються волонтерською діяльністю, забезпечують армію найнеобхіднішим, вони шиють, доставляють, плетуть, здають кров для поранених, організують благодійні заходи для збору коштів на потреби армії.

Війна навчила жінок по-справжньому цінувати і любити життя, берегти кожну мить; загострила відчуття справедливості, категоричного несприйняття корупції і хабарництва, що панують в реальному житті. Навчила цінувати людські взаємини, дружбу, вміти виживати в екстремальних умовах. Загострила розуміння справжнього патріотизму й любові до рідної землі.

Література

1. Байдак М. С. Жінка в умовах війни у світлі повсякденних практик (на матеріалах Галичини 1914–1921 рр.). – Рукопис: URL: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/aref_baidak.pdf
2. «Жіночі історії війни: вони боролися за українську землю». URL: http://www.oridu.odessa.ua/news/2016/05/06/Jino4i_istorii.pdf
3. Жіночий досвід Першої світової, або галичанки в окопах Східного фронту URL: <https://povaha.org.ua/zhinochyj-dosvid-pershoji-svitovoji-abo-halychanky-v-okopah-shidnoho-frontu/>
4. Жіночі долі у вирі Другої світової. URL: https://zn.ua/ukr/HISTORY/zhinochi-doli-u-viri-drugoyi-svitovoyi-_.html
5. «Невидимий батальйон 2.0»: повернення ветеранок до мирного життя. URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/202009/invisible%20battalion%2020uk.pdf>

УДК 316. 48 (075)

Сівчук П., старший викладач

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ПРОТИБОРСТВО В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Sivchuk P., senior lector

INFORMATION-PSYCHOLOGICAL CONFRONTATION IN THE CONTEXT OF MILITARY AGRESSION

Трагічні події новітньої історії України у формі прямої агресії Росії, порушення територіальної цілісності нашої держави, намагання тотального знищення оборонної та

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ: історичні та психологічні наслідки»

військової інфраструктури, стало найбільшим викликом для українського народу з моменту проголошення державного суверенітету і становлення власної національної державності. Це не тільки виклик, але і важкі випробування, через які наш народ повинен пройти і стати ще більш сильнішим, згуртованим і патріотичним.

Для українського народу, політичних еліт, керівників держави було самоочевидним, що рано чи пізно це повинно статися, але політичні чвари, конфлікти, протистояння і нетерпимість, не сприяли консолідації суспільства, дезорганізували органи державного управління, дезорієнтували широкі верстви населення, породжували загальний песимізм, апатію, недовіру, що в кінцевому результаті послаблювало і знекровлювало суспільство.

З моменту розпаду Радянського Союзу і виникнення самостійної української держави в стосунках Росії і України почало спостерігатись поступове погіршення відносин. В зовнішній політиці російської держави у ставленні до України починають посилюватися тенденції великодержавного шовінізму. Український народ почав розглядатися як меншовартісним, хуторянським, не спроможним до самостійного повноцінного розвитку. Російськими пропагандистами і політтехнологами наполегливо проводились ідеї про те, що тривалий час бездержавного історичного існування позбавили український народ спроможності до власного продуктивного державотворення. Українська мова розглядалася як діалект, а культура – як частина «великої російської культури» з регіональними особливостями і побутовою самобутністю. Крім того активно циркулювали ідеї «старшого» брата, православної єдності, спільної історичної долі та ряд інших великодержавних ідей, які позбавляли український народ історичної перспективи. Така політика сусідньої держави природньо викликала супротив і орієнтацію більшої частини населення в сторону європейської цивілізації і західного світу.

Непоследовність, нерішучість, некомпетентність, егоїзм, конфлікт інтересів, а то і злочинна недбалість частини політичної еліти України, яка свої власні інтереси ставила вище загальнонаціональних, в значній мірі сприяло поширенню таких ідей і настроїв в Україні. І якщо до 2014 року російській владі шляхом підкупу, шантажу, залякування вдавалося утримувати керівників української держави в певних рамках впливу, то після подій на Майдані стало очевидним що: по-перше відбулася корінна зміна політичних керівних еліт, а по-друге, розкрило справжню суть і наміри Росії по відношенню до України.

З 2014 року між Україною і Росією розпочався конфлікт латентної фази, Протиборство і протистояння приймало різні форми, використовувалися найрізноманітніші засоби, залучалися значні ресурси. На різних етапах ця боротьба приймала форму гібридної війни, інформаційно-психологічного протиборства, проводились психологічні операції і провокації, тощо. Самоочевидним є той факт, що напруження зростало, ескалація посилювалася, що в кінцевому результаті призвело до вищої міри ескалації - війни.

Широкомасштабна діяльність Росії проти України, що велась в інформаційному просторі і значно посилилась в умовах війни, веде до підризу основ держави, дезорієнтації населення, дестабілізації суспільства, розпалювання міжнаціональної ворожнечі, культивує ненависть, насильство, дискримінацію.

Характерною особливістю сучасних конфліктів є їх інформаційний супровід. Інформація, яка циркулює в засобах масової інформації, електронних засобах поширення та інформаційному просторі взагалі, відіграє надзвичайно важливу роль в умовах реального військового протистояння.

Інформація стає надзвичайно важливим політичним, стратегічним, державним ресурсом, інколи значно важливішим за зброю, особливо, якщо у держави в силу

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ: історичні та психологічні наслідки»

певних обставин обмежена можливість нею володіти. Інформація дає можливість супротивнику для деструктивного впливу на широкі верстви населення, особистий склад збройних сил, громадську думку шляхом поширення «фейків», дезінформації, відвертої брехні, панічних настроїв, відчаю. Очевидно, що процеси удосконалення інформаційних технологій, глобалізації призвели до появи нових джерел небезпеки, надзвичайно витончених і небезпечних.

Прийнято вважати, що психологічна війна – це сукупність різних форм, методів і засобів впливу на людину з метою зміни бажаного напрямку її психологічних характеристик (поглядів, думок, настроїв, ціннісних орієнтацій, мотивів, установок, стереотипів поведінки), а також групових норм і масових настроїв. Оскільки психологічні операції здійснюються за допомогою інформаційних технологій, то використовуються терміни інформаційно-психологічне протиборство, інформаційно-психологічна війна, тощо.

В умовах функціонування інформаційного суспільства, інформація стає універсальним і ефективним інструментом політики. Інформаційно-психологічне протиборство пронизує всі сфери суспільного життя, всі форми взаємодії і відносин між людьми, Відомий принцип інформаційної політики, що інформація в наш час стало важливим різновидом влади.

Інформаційна війна стала боротьбою за знання та інформацію, не тільки в розумінні володіння ними, але і першочерговості отримання, інтерпретації та використання цього важливого ресурсу у власних інтересах.

Необхідно зауважити, що інформаційно-психологічний вплив завжди використовувався як ефективний засіб боротьби у підготовці і проведенні бойових дій. Найдревнішими способами впливу на супротивника було залякування, чутки, спотворена інформація, дезінформація, психологічна обробка, інформаційні диверсії. По мірі розвитку військового мистецтва почали використовуватися прийоми провокації протиріч, використання так званої «п'ятої» колони, привнесення розладу в ряди супротивника, приховування справжніх цілей війни, розпалювання міжрелігійної ворожнечі, поширення чуток про звірства супротивника та ін..

В сучасних умовах не тільки використовуються такі прийоми, але арсенал цих засобів значно розширився, тим більш способи донесення їх до кінцевого споживача кардинально якісно і кількісно змінився. Інформація розглядається не тільки як ціль, але як і важлива зброя. Інформаційна боротьба приймає жорсткий, безкомпромісний характер, набуваючи форм інформаційного протиборства, психологічних диверсій, інформаційно-психологічної війни.

В США інформаційне протиборство розглядається як діяльність, що спрямована на досягнення цілей державної політики в мирний та воєнний час, яка проводиться завжди незалежно від розвитку відносин між державами.

В сучасних умовах складовими інформаційно-психологічної війни найбільш небезпечними є наступні чинники:

- проведення психологічних операцій, як сукупності цілого комплексу форм, методів і прийомів психологічного впливу, спрямованих на людину чи групу людей з метою впровадження у свідомість чужих ідеологічних установок, стереотипів поведінки, настроїв, почуттів, оцінок;
- поширення дезінформації в тому числі на державному рівні;
- прямі інформаційні атаки і провокації, тобто пряме перекручення інформації без видимої зміни її сутності і контексту виникнення;
- електронна (кібернетична) війна, як різновид збройної війни, як вплив радіоелектронними і кібернетичними засобами на роботу систем управління, промисловості, транспорту, логістичних центрів, зв'язку, розвідки тощо.

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ: історичні та психологічні наслідки»

В сучасній війні інформаційно-психологічні операції стали важливою складовою воєнного мистецтва і масово використовувалися нашим супротивником як в ході підготовки до війни так і в ході воєнних дій, що вимагає від кожного із нас і також суспільства пильності.

УДК 271.222(470+571)-634](477)

Стоцький Я., д. істор. н., проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОСНОВНІ ЕТАПИ ЕКСПАНСІЇ РОСІЙСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ

Stotskyi Ya., Dr., Prof.

MAIN STAGES OF THE EXPANSION OF RUSSIAN ORTHODOXY INTO UKRAINIAN LANDS

У нашому сьогоднішньому російсько-українському війні путінські рашисти тотально знищують соціальну і виробничу інфраструктуру, здійснюють вбивства та воєнні злочини дітей, жінок, людей похилого віку, проводячи, по суті, геноцид українського народу не тільки за наказом російського президента і своїх командирів, але й з благословення московського патріарха Російської православної церкви Кирила з метою повної колонізації України. Таким чином, московське православ'я як у царські століття, так і у наш час, було і є духовною силою національного поневолення України, денаціоналізації нашого народу, мови, культури, історії.

Отож, коротко зазначимо в ретроспективному і у модерному історичному контексті основні етапи експансії московсько-російського православ'я у синтезі із політикою Московії-Росії на українські землі незалежно від конфесійної домінанти.

Після поділу у 1448-1458 роках Київської православної митрополії Константинопольського патріархату на Київську і Московську, а згодом канонічного (під тиском державної московської влади) оформлення Константинопольським патріархам Єремією 23 січня 1589 року патріаршого устрою Московської митрополії у кордонах Московії, політична і релігійна влада почала розробляти свою стратегію, яка виходила за їхні кордони на українські і білоруські землі, взявши за основу концепцію «Москва-Третій Рим».

Практичних обрисів ця стратегія набула внаслідок Переяславського договору 1654 року між гетьманом Хмельницьким і московським царем згідно з яким Україна попадала під т. зв. «опіку» Московщини, а також – після Андрусівського миру 1667 року між Польщею і Московією, відповідно до якого Україну було поділено на Лівобережжя із Києвом, які відійшли до Московії, та Правобережжя і південно-західну Білорусь, які залишилися за Польщею. Над українським православ'ям нависла небезпека поглинення московським православ'ям, що й незабаром почне реалізовуватися.

Так, у 1686 році під тиском московської і турецької державної влади Константинопольський патріарх Діонісій перепорядкував Київську православну митрополію Московській патріархії, з чим не погодилися владики Перемишльської (1691 р.), Львівської (1700 р.) і Луцької (1702 р.) єпархій і перейшли самі та перевели свої єпархії у лоно Уніятської церкви, що дало змогу поширити уніяцтво на все Правобережжя і навіть за його межі.

Перший (1772 р.), другий (1793 р.) і третій (1795 р.) поділи Польщі загалом між Австрійською імперією, Пруссією і Російською імперією, внаслідок яких Уніятська церква опинилася у кордонах Австрії і Росії та сумарно налічувала 4 млн. уніятів, 9452